

MĚŘCÍN VÖLKEL
Budziszyn

**„ROLA MACIERZY ŁUŻYCKIEJ W ROZWOJU ŻYCIA
NAUKOWEGO NA ŁUŻYCACH”
NA KONFERENCY 4-5 X 2001**

Po statutach 1847 założonego serbskeho towarstwa z mjenom Maćica Serbska wotpohladowachu serbscy přislušnicy inteligency so wěnować zdžěłowanju swojeho luda přez to, zo za njón knihi wudawaja. Příkladny widžachu w hižo założenych towarstwach z podobnym mjenom: Maćica Serbska w Budyšinje bě štwórte towarstwo po Maticy Srpskej (1826), Maticy Českej (1830) a Maticy Iliriskej/Chorwatskej (1842).

W přirunanju z druhimi Maćicami móžemy prajić, zo njejsu w programje serbskeho towarstwa zasadne rozdžěle: Matica Srpska měješe za přenjatny nadawk, wudaće časopisa „Letopis”, Matica Česka staji sej za přeni nadawk spisane českeje encyklopedije, mjez tym zo na přikład Matica Morawska (założena 1853) sej zapisa do statutow, zo wudawa knihi a podpěruje spisowacelske a wudawacelske prócowanja. Hakle 1869 dóndže k tomu, zo poča wudawać „Časopis Matice Moravské”.

W Maćicach buchu stworjene institucije, kiž so hač dotal njewobjednanym problemam a prašenjam kultury, rěče, wědomosće swojeho luda přiwobroćichu, dokelž statne institucije w awstrisko-wuherskej a němskej statnej formje žadanja na sebjezrozumjenje njespjelnjachu.

Rozdžělnosće w dobje konstituowanja Maćicow běchu nastali na zakładze narodnych situacijow słowjanskich ludow w awstrisko-madžarskim imperiju. Njeje tuž dziw, zo so serbska Maćica tohorunja za narodnospecificke zajimy wupraji: wudawanje „dobrych narodnych a nawukowych” knihow. Ale hižo w přenich statutach a w nastupnej narěči naspomnja předsyda Adolf Klin tež „wědomostnu zaběru” a rěči wo „wědomostnej wzajemnosći” ze słowjanskimi narodami.

Njetwjerdžu, zo so hakle z Maćicu Serbskej zahaji wědomostna zaběra z historiju, rěču, ludowědu abo literaturu/kulturu Serbow. Nochcu datować spočatki sorabistiki jako samostatneje wědomostneje discipliny abo we wobłuku slawistiki. Nahlady su rozdžělny, wone steja we wotwisnosći wot perspektiwly slědženja: 1693 spisa serbski duchowny Abraham Frencl *De originibus Lusatiae Superioris*, 1767 wuda němski cyrkwinski historikar Christian Knauthe *Dere Oberlausitzer Sorberwenden umständliche Kirchen-*

geschichte, časopis Zhorjelskeho towarstwa „Lausitzisches Magazin“/“Neues Lausitzisches Magazin” bě wažny forum za přinoški k sorabistice, wězo staj Haupt a Smoler ze zberku ludowych *Pjesničkow hornych a delnych Łužiskich Serbow* stvorili fundament za ludowědne slědženja. Naspomnjenja hódne za sorabistiku su tež džěła ruskeho wučenca Izmaila Iwanowiča Srjeznjewskeho k serbskim pismowstwowym stawiznam, studija pólskeho wučenca Andrzeja Kucharskeho k formomaj hornjoserbskeje rěče w katolskim a ewangelskim srjedžišču, a za česku stronu chcył Františka Ladislava Čelakovskeho *Slovanské národní písně* z jeje serbskim podžělom mjenować.

Ze załoženjom Maćicy Serbskeje w léce 1847 so pak stwori serbska institucija, kotraž so wuwi na srjedžišćo serbowědneho slědženja - sorabistiki. Maćica Serbska so ze wšeho spočatka, po svojich wustawkach definowaše jako towarstwo za wudawanje dobrych knihow z rjanej literatury (beletriju) a populárnym wobsahom w serbsčínje. Jako druhi najwažniši nadawk postaji so wudawanje žurnala pod mjenom „Časopis Towarstwa Maćicy Serbskeje“. Za wujasnjenje naspomni so w statutach, zo „budže so zdobom na čišćenje a wutwarjowanje rěče džywać“. W tutej dvojicy spóznamy zakładne wusměrjenje towarstwa w přěních lětdžesatkach, kotrež hač džewjećdžesatych lět sahaše.

W přednošku chcu wo podžělu Maćicy na wědomostnym žiwjenju w Serbach porěčeć. Wotchilu so z někotrymi sadami wot hłowneho předmjeta: Je fakt, zo bě załoženje Maćicy Serbskeje najwažniši podawk w stawiznach Serbow 19. lěstotka. Zo dyrbyeše Maćica Serbska přewzać tež nadawki, kiž njestejachu w statutach, njeje marginalny zjaw nic za towarstwo a nic za stawizny Serbow: Jako jeničke wšoserbske towarstwo nanuzowa so jemu zastupowanje zajimow Serbow na politiskej runinje – w času rewolucije 1848/1849 a chcyjo nochcyjo na přiklad tež njeposrědnje po Přěnjeje swětowej wójnje, a z mjenom Maćica Serbska je tež zwjazane narodne hibanje w mjezywójnskim času a po 1945, na čož so z trěbnej intenciju w serbskej historiografiji tež džensa njeđžiwa.

Z wudawanjom „Časopisa [Towarstwa] Maćicy Serbskeje“ w léce 1848 zahaji so konstitutiwna zaběra ze serbowědu přez Serbow. Wuchadžišćo tworješe wědženje wo tym, zo ma so jara wjele na polu serbskeje wědomosće w přirunanju ze susodnymi ludami nachwatać. Pokazuju jenož na to, zo njeeksistowaše jednotny prawopis hornjoserbskeje spisowneje rěče. Přeprošenje do sobudžěła w Maćicy Serbskej dyrbyeše Jan Arnošt Smoler w třoch spisownych wariantach čišćeć dać. Jednory katolski lud njemůžeše čitać wudaća svojich ewangelskich bratrow a nawopak njemějachu wjesni ewangelscy Serbjka přistup ke kniham katolskich wěriwych. Hišće lětdžesatkaj po załoženju MS zwěsći K. A. Jenč, zo so nałožuja sydom wariantow hornjoserbskich prawopisow.

Rěčespyt tworješe předwuměnenja za džělawosć Maćicy. Hižo w přěnim zešiwku časopisa publikowaštaj Křesćan Bohuwěr Pful *Hornjołužiski serbski prawopis z krótkim rěčnicnym přehladom* a J. A. Smoler *Serbski Abejcej*. Takle

so wuwijaše nowy serbski prawopis z mačićnej awtoritu, kotryž so w nowym časopisu a we wědomostnych spisach nałožowaše. Wón bu směrodajny a zańdže do stawiznow serbskeho rěčespyta jako Mačićny abo analogny (k druhim słowjanskim pismam). Jako pomocnica při přetłóčenju wuwiwaceje so kodefikowaneje a normowaneje hornjoserbsčiny založi so 1852 rěčespytna sekcija. W njej so wšitke ponowjenja wobjednowachu a so zdobom tež wšelakorazne nadběhi na nowe prawopisne postajenja wotwobarachu. Maćica wobhladowaše jako njeaparujomne wuwijanje *Lužiskeho serbskeho słownika* we hłownym awtorstwje Kř. B. Pfula, dokelž nazběrana leksika běše „awtoram 19. lětstotka za produkciju dalšich serbskich tekstow trěbna“ a słownik tworješe „rozsudny kodifikaciski skutk w duchu Maćicy“ (H. Jenč).

Rěčespytny prócowanja nabywachu po lětdžesatkach wulku diferenciaciju. Pfulowy słownik tworješe přeco zaso srjedžišćo a rěčespytnicy publikowachu k njemu přinoški najčasjišo pod titulom *Dodawki k hornjoserbskemu słowniku*. Pfulowy słownik bě nastał w nadawku Maćicy a po njecylych 60 lětach (1920) wudašaj Filip Rězak nowy słownik k hornjoserbskej rěči a Jurij Kral zaso w nadawku a z nakładom Maćicy Serbskeje *Serbsko-němski słownik hornjołužiskeje rěče* (1927-1931).

Słownikarstwo služeše praktiskemu džělu. Druha linija rěčespyta w Maćicy předstaja wosebje rěčne pomniki, njech z Hornjeje a Delnjeje Łužicy, nad čimž mataj předewšěmi druhimi Michał Hórnik a po nim Arnošt Muka swoje zaslužby.

Za temu konferency je zajimawy přinošk Hórnik *Knižka w Žarowskej podryči* (ČMS 1870) a Mukowe rěčespytny slědženja z kónčin nad Nysu.

Powšitkowne stawizny – politiske, socialne, hospodarske – njestachu so z trajnym předmjetom slědženjow a předstajenjow we wobłuku Maćicy. Hižo z přehladanja přěnich stawizniskich pojednanjow we wobłuku Maćicy wuchadźa, zo so hłowna keďžbnosć Maćicy wěnowaše kulturnemu stawiznopisej jako bytostnemu znamjenju narodneje identity.

Na konferency „Lužyce i Serbołužycanie w historiografii i sztuce Europy Środkowej“ 1996 w Ochli pod Zeleniej Góru přednošowach wo našim kulturnym stawiznarju Korlu Awgustu Jenču a jeho městnu w serbskej historiografiji. Jeho slědženja su zwjazane z prócowanjemi Maćicy Serbskeje. Na spočatku jeho zaběry ze stawiznami Serbow napisa hišće jako student štyridźělny *Stawizny serbskeje rěče a narodnosće*, w kotrychž - tak prajach – „njeje swobodny wot romantiskich widow swojeho časa na zašćosć“. Politiskim a hospodarskim stawiznam Serbow wěnowane zarjazy, studije abo wozjewjene žórta w Mačićnych publikacijach přewjele njenamakamy. Koncentracija na kulturne a w tym wobłuku zaso na pismowstwowe polo bě dominowaca hałožka, dokelž bě predestinowana, swójske, samostatne wosebitosće zwuraznić. Zaležało je pak to tež na tym, zo Maćična orientacija stawizniskeho slědženja so na filologiskej runinje pohibowaše. Štož Jan Petr wo A. Muce praji, přitřrjechi powšitkownje: „Studij historije bě pola Muki přeco zwjazany z někajkej drugej disciplinu, a my ani njechamy z njeho serbskeho historikarja

sčinić, skerje wšostronsce skutkowaceho sorabistu-ludospytnika, kotryž wužiwaše fakty wšelakich disciplinow k formulowanju zječow ze šěrokim towaršnostnym woznamom. Historiske fakty běchu za njeho druhdy wuchadžišćo, druhdy cil”.

Snano mamy pod tutym aspektom tež pytać za přičinu, zo wot Wilhelma Boguslawského a Michała Hórniku spisana *Historija serbskeho naroda* (1884) njeje Maćične wudaće, ale so z priwatnym nakładom M. Hórniku wuda. Tutón deficit na cyłkownym předstajenju serbskich stawiznow wosta hač do drugeje połojcy 20. lětstotka eksistentny.

Narunać njemóžachu jón wozjewjenja w „Časopisu Maćicy Serbskeje” ani w seperatach wudate studije kaž *Serbske wobydlerstwo w Budyšinje w spočatku 15. lětstotka* wot Jakuba Wjacławka (ČMS 1917), biografija Jana Pětra Jordana wot Hermana Šlecy (ČMS 1924/1925), Jurja Pilkowe přinoški atd.

Do mjezynarodnje připóznatych wukonow liči so *Statistika lužiskich Serbow* Arnošta Muki, publikowana najprjedy w ČMS (1884/1885/1886/1896/1900). Džěło njewobsteji jenož z awtentiskich ličbow, ale předstaja rěčne a narodnostne poměry kaž tež zdžěla wopisanje socialneje struktury, cyrkwinskih a šulskich poměrow, historije wsy, ludowych wašnjow.

Statistika njeměješe jenož wědomostny wuznam, z njej so někotryžkuli nadběh z němskeje administratiwneje strony, ale tež němskeje publicistiki kaž Andreowych studijow wotwobara.

W tutym padže mamy samo tež serbski přikład: Po Mukowych wozjewjenjach zdžěla Stanisław Ramuľ statistiku kašubskeje ludnosće, kotruž 1899 publikowaše. Muka a Ramuľ steještaj w korespondencnym partnerstwje.

Hišće raz něšto ke kulturnym a literarnym stawiznam: Slědženja na tutym polu su nimo rěčespyta najšěrše, při čimž wusahuja wukony hižo mjenowaneho K. A Jenča ze swojimi slědženjami a zapisami do bibliografije:

- Slědženja za rukopisami a zažnymi čišćemi, jich zběranje za knihownju;
- Běžne wot njeho so wudospołnjowace bibliografije předewšěm pismowstwa ewangelskich Serbow Hornjeje a Delenjeje Łužicy kaž tež znajmjeńša krótkobiografije awtorow w hesłowej formje;
- Wudospołnjowanje a korigowanje wozjewjenjow druhich awtorow na zakładze Jenčowych swójskich slědžerskich wuslědkow.

K njemu – tutomu ewangelskemu fararjej – přidruži so jeho katolski kolega Handrij Dučman z přěnim *Přehladom pismowstwa katolskich Serbow* a dalšimi bibliografije wudospołnjowacymi přinoškami (ČMS 1867 a 1873, 1889), ze zběrkami mjenow a słowow w matriklach a z dalšimi drobnostkami.

Tute žórła Jenča a Dučmana tworjachu zakłady za pozdžišu přěnju serbsku bibliografiju Jakuba Wjacławka *Wendische (Sorbusche) Bibliographie* (1929, znowa 1952). Wjacławak bě tež spisał přěni *Katalog serbskeho wotdžěla knihownje Maćicy Serbskeje* (ČMS 1923 a seperatne wudaće).

W cyłkownej Maćičnej džěławosći zahaji so na změnje lětstotka nowy wotrězk. Doba narodneho wozrodženja, kotraž bě woznamjenjena na polu serbskeje wědomosće z přěnim powšitkownym pytanjom za swójskimi na-

dawkami, bě nimo, nastawachu nowe wuměńjenja za hajeńje serbskeje wědomosće, štož so wotbłyšćowaše w dalšim wuprofilowanju džělawosće sekcijow.

Po smjerći Michała Hórnik a sta so z duchownym wótcom Maćicy bjez toho zo by přewzał předsydstwo Arnošt Muka, kotryž časopisej a z tym tež Maćicy předpožiči precizowany program. Džiwojajo na to, zo bě so serbske pismowstwo rozwiło a zo njebě Maćica hižo jeničke serbske towarstwo, kotrež so wo spisanje a wudawanje literatury staraše, přiwobroči Muka ze swojim programom ke dźělnosće na wědomostne nadawki Maćicy Serbskeje. Tutón fundowany zakład je přeni program za wuwiece sorabistiki w Serbach a ma swoju hódnotu tež džensa, hdyž so wón w Serbskim instituće, w uniwersitnym instituće w Lipsku, ale tež w druhich centrach slawistiki Němskeje a wukraja realizuje.

Cykowny nowy program za ČMS naćisny Arnošt Muka z nastupom jako jeho redaktor (1894) a w nim so tež wotbłyšćowachu nadawki za wotrjady. Muka chcyše z časopisa sčinić „repertorium a swědk wšeho wědomostneho a duchowneho žiwjenja mjez Serbami“ a wuzběhny při tym, zo „nic jenož Hornjeje, ale tež Delnjeje Łužicy“. Wón rozrjadowa program po tutech kategorijach: Stawizny a starožitnosće, demografija a etnografija, ludowe basnistwo, rěčespyt, přirodospyt, pismowstwo, wuměłstwo a hudźba kaž tež narodne hospodarstwo. Mukowy program bě jara naročny džiwojajo na jara wobmjezowane duchowne a wědomostne potencijy w Serbach. Wón dyrbyeše přewinyc dotalnu praksu, kiž so hłownje měrješe na zběraćelske džěło. Mjez druhim žadaše sej - móhli rjec - monografiske džěła wo serbskich powšitkownych stawiznach, wo stawiznach serbskeho pismowstwa, hudźby atd. a to přeco pod aspektom serbskich wosebitosćow. Z poštaletnym jubilejom Maćicy Serbskeje, kotryž so wuži za bilancowanje a za nowowusměrjenje maćičnjeje džělawosće, zahaji so tuta druha etapa tež wědomostneho džěła w ramikach MS. K tomu buchu nimo Mukowych směrnicy dalše zasadne, na jednotliwe discipliny přiměrjene programy naćisnjene. Muka předstaji 1898 nowy program narodopisneho wotrjada a pólski wučenc Alfons Parczewski pojedna w přednošku *Wo nadawkach historisko-archeologiskeho wotrjada Maćicy Serbskeje* (ČMS 1900).

Je trjeba do tutoho wobłuka stawiznow tež zarjadować publikowanje studijow a žórłow Alfona Parczewskeho jako přinošk k sorabistice. W časopisu namakamy štyri wozjewjenja ze stawizniskej tematiku, jedyn přinošk k aktualnej statistice ličenja luda a wony teoretiski k historisko-archeologiskemu džěłu Maćicy Serbskeje na prozy noweho lěstotka. Parczewski spyta w tutym přednošku 1898 swojobjytnosć stawiznow formulować a při tym Maćičnemu historisko-archeologiskemu – tež starožitnemu mjenowanemu – wotrjadem nadawki stajec. Mnohe z nich předstajeja poprawom dlěšodobny program džělawosće, mnohe z nich su tež hišće aktualne a njespjeljene. Jenož jako pokazku: Serbski muzej w Budyšinje by dyrbjal być wuznamny nic jenož za serbstwo, ale tež scyła za europski wědomostny swět w nastupanju staro-

žitnosćow a narodopisa, dokelž předstaja wójmidlo mjez slowjanskim a zapadoeuropskim swětom.

Dželał je wotrjad za archeologiju a stawizny, kotremž běchu dowěrjene nastawacy muzej, archiw a biblioteka. Hižo K. A. Jenč bě za nje stworił zakłady ze zběranjom serbskich archiwalijow a čišćow, ze zapisowanjom wobstataka knihow. Hač do lěta 1937 bě na přikład rozrostł wobstatk Maćičneje biblioteki na něhdže 18 000 eksemplarow.

Biblioteka a archiw předstaještej za wšo wědomostne džěło najwažniše a – zo bych raz wužił słowo z esejistiki abo publicistiki – najhódniše kubła z kulturneho namrěwstwa Serbow. (Tehdy njejsu hišće ličili wolumena po metrach).

W mjezywójnskim lětach naby sorabistika džakowano slědžerskemu džětu we wobłuku MS a zwonka njeje – nětko tež mjez němskimi wědomostnikami – na wuznamje a připóznaću. Na přěnim zjězdze slowjanskich filologow w Praze w lěće 1929 wobdžěli so skupinka Maćicarjow a Bogumił Šwjela měješe referat. Słownikarja Jurja Krala powołachu za čestneho sobustawa Čěskeje akademije wědomosćow a sobustawa Slovanskeho ústawa w Praze. Na Maćičnej zhromadžiznje 1932 přednošowaše k nadawkam serbskeje ludowědy Berlinski profesor Max Vasmer, kotryž bě serbskeho absolwentu Pawoła Wirtha za doktorske džěło wo serbskej dialektologiji zdobył. Wón připózna Mukowe rěčewědne wukony a sej pod tehdomnišim zrozumjenjom ludowědy žadaše dalše přeslědženje serbskeje rěče, serbskich dialektow, nałožkow, wašnjow, ludowych spěwow a hrónčkow. Přístupny mi njeje tutón referat, móžemy so jenož na nowinske wozjewjenja počahować.

Zwosta pak za Muku, kotryž so wo wědomostne džěło w Maćicy staraše, problem z Časopisom. Herman Šleca bě spisał monografiju wo Jordanu a tuta móžeše so jenož po džělach w ČMS wozjewić, dokelž druheje serbskeje publikaciskeje formy njebě. Muka załoži *Wědomostny rjad Maćicy Serbskeje* a jako přenje čisło wuńdže 1929 Josefa Pátowy *Zawod do studija serbskeho pismowstwa*. Financielnje podpěraný bu wudaće mjez druhim wot prezidenta ČSR T. G. Masaryka, Praskeho ministerstwa za šulstwo a ludowe zdžělowanje kaž tež Praskeho Slowjanskeho wustawa. Bohužel móžeštej jenož dvě čisla w mjenowanym rjedze wuńć: druha kniha bě M. Krječmarjowa monografija wo Jakubje Barće-Čišinskim (1933).

Mjez załožbami Maćicy bě dr. Arnošta Mukowy fond mysleny za spěchowanje studija serbskeho rěčespyta a ludowědy. Pjenjezy za fond pochadźachu z Mukoweho swójskeho zamóženja kaž tež wot jeho přecelow a při wuznych.

W njecyłych 90 lětach bě so skutkowanje Maćicy Serbskeje na polu serbskeje wědomosće jako wulki postup w sorabistice jewił. Wudaće 170 čisłow ČMS hač do lěta 1937 předstaja tež džensa hišće wažne žórlo za slědženja k sorabistice.

Po 1945 so Maćica Serbska drje wožiwi a pokročowaše ze swojej džělawosću, kotraž pak bu 1949 znowa přez statne postajenje zakazana. W tutech krótkich lětach dyrbeše so Maćica jara rozdžělnym nadawkam wěnować. Na přikład rosćeše ličba serbskich nowowučerjow, kotřiž buchu w krótkokursach

za džělo w šuli kubłani. Městopředsyda Maćicy, Pawoł Nedo, žadaše sej, zo so towarstwo stanje - tehdy bě wokoło 170 sobustawow zapisanych – młodej serbskej generaciji inteligency městno dalekubłanja.

Skónčnje dóndže k postajenju směrnicy za jednotny hornjoserbski prawopis, wo kotrychž so serbscy rěčespytnicy a praktkarjo lětdžesatki prócowachu. Naćisny so tež projekt wjacozwjazkoweje serbskeje encyklopedije w zamołwitosći Oty Wićaza. Lětdžesatki – tež za čas nacizma a wójny - bě wón na tajkim předewzaću džěla a nětko pod nowymi, swobodnymi wuměnjemi widžeše móžnosć realizowanja swójeho projekta. Ale k tomu nje-dóndže. Zawostaji nahladny rukopisny material. Tutón serbski wědomostnik bě po smjerći Arnošta Muki 1933 přewzał redigowanje ČMS a přihotowaše 171. čisło. Wot sowjetskeje wojskeje administracije nje-dosta časopis licencu a manuskripty wostachu najprjedy ležo. Zdžěla zjewichu so nastawki w přěních wudačach Lětopisa Instituta za serbski ludospyt, hdžež pak so jako tajke – maćične - njewupokazachu.

Z Maćicy wuńdžechu wjacore nastorki za publikacije kaž na přikład němski přeložk knihi českeho praehistorikarja Jiříja Neustupného *Pravěké dějiny Lužice*.

Z postajenjom 4. měrca 1949 wo zarjadowanju Maćicy Serbskeje do Domowiny jako serbskeje masoweje demokratiskeje organizacije - hdyž tež jako wosebity Wědomostny wotrjad a w spinkomaj Maćica Serbska -, dyrbyeše so najstarše serbske towarstwo swójeje samostatnosće wzdać. Wěmy, zo so po času přihotowaše wutworjenje serbskeje statnje spěchowaneje slědžerskeje institucije, štož so 2. meje 1951 sta. Serbja běchu sej wubědžili prawo na institut, kotryž w přichodnych lětach a nětko hižo w pollětstotku z derje kubłanymi fachowcami mnohe pola narodneho byća wědomostnje přěslědžuje. Tuto wšo njeje móhla MS jako towarstwo dobrowólne skutkowacych wukonječ, hdyž dyrbyeše so zepěrać na tež derje zdžělaných muži, kotřiž pak stejachu w druhich powołanjach. Sorabistika wuwijaše so na wyšej runinje a njeprjesteji wěcownemu posudžowanju, wotwažic za přirunanje wukony MS a na druhej stronje statnje spěchowaneho instituta.

Maćicarjo su bohate serbske duchowne kubła namrěli nowej serbskej generaciji slědžerjow, kotraž njetrjebaše na dypku 0 ze serbowědnym slědženjom započec. Zo wšo, štož je so w Maćicy nadžělało, njeje w stawiznach wobstało, to ani tež wo nas profesionělných slědžerjach njebudu naslědnicy móc rjec.

Měrcín Völkel**DIE BEDEUTUNG DER MAĆICA SERBSKA
FÜR DIE ENTWICKLUNG DER SORABISTIK***Zusammenfassung*

Mit der Gründung der sorbischen wissenschaftlichen Gesellschaft Maćica Serbska im Jahre 1847 war eine Institution geschaffen, die sich zum ersten Mittelpunkt der sorabistischen Forschung entwickelte. Dazu diente die Herausgabe der Zeitschrift „Časopis Maćicy Serbskeje“, die sich insbesondere der Sprachpflege, Geschichte und Forschung widmete. Es mußten auf dem Sprachgebiet Bedingungen geschaffen werden, die die Entwicklung einer einheitlichen Schriftsprache förderten (Rechtschreibung, Wörterbücher). Ein zweiter Schwerpunkt war die Erforschung und Darstellung der Kulturgeschichte der Sorben. Um die Jahrhundertwende profilierte Arnošt Muka die sorabistische Forschung mit einem neuen Konzept: Er forderte monografische Arbeiten zu Geschichte, Literatur, Sprache, Volkskunde usw. Selbst trug er mit seiner Statistik der Sorben zum Geschichtsbild bei. Als dritte Phase kann die Periode nach dem Ersten Weltkrieg betrachtet werden, in der neben den sorbischen Forschern sich auch weit mehr ausländische Slawisten der Sorabistik zuwandten. Gegründet wurde die neue Reihe „Wědomostne spisy“. Bis 1937 erschienen 170 Hefte der Zeitschrift und zwei Buchausgaben aus der neuen wissenschaftlichen Reihe. Unmittelbar nach 1945 – die Gesellschaft Maćica durfte nur bis 1949 wirken – konzentrierte sich die Tätigkeit auf die endgültige Durchsetzung einer einheitlichen obersorbischen Schriftsprache, zur Herausgabe z.B. eines sorbischen Lexikons kam es nicht mehr. Das 1951 gegründete, erstmals staatlich geförderte sorabistische Forschungsinstitut in Bautzen konnte auf den Ergebnissen der Maćica aufbauen und übernahm die Bibliothek und das Archiv.